

Escoles i famílies: millorar els vincles per millorar els resultats

**Inauguració del curs de l'Escola
de Pares i Mares 2013-2014**

Ajuntament de Castellar
Projecte Educatiu de Ciutat

Castellar, 17 d'Octubre de 2013

---

www.uvic.cat

Índex

- a) Les famílies han canviat**
- b) Les escoles han canviat**
- c) El discurs i la pràctica de les escoles envers les famílies (en alguns casos) no ha canviat gaire**
- d) La investigació ens diu que el vincle E-F molt important**
- e) Pistes per a la millora del vincle E-F per a l'èxit escolar de tothom**

**a) Les famílies han canviat: breu
sociologia dels elements estructurals
i educatius**

-
1. Augment de l'esperança de vida
  2. Descens dels índex de fecunditat
  3. Envelliment de la població
  4. Retardament de la constitució formal de les famílies i de la maternitat
  5. Llars més petites (creixen les unipersonals i parelles) i amb menys xarxa social
  6. Llars més diverses en formes i organització (unipersonals, recompostes, monomarentals, monoparentals 15%, nuclears, LAT...)
  7. Augment de divorcis (43%)

-
8. Major llibertat i fragilitat de les parelles i les relacions familiars (desinstitucionalització – individualització).
  9. Privatització dels projectes de vida (diversos “viatges”)
  10. Immigració (flux i reflux)
  11. Vivència de dificultats en la gestió/conciliació del temps familiar – laboral – personal ...
  12. Models d’educació familiars més democràtics i negociadors
  13. Transformació de la DST en avenç limitat

-
14. Rol creixent consum com a referent, activitat, compensació, etc.
  15. Rol decreixent de l'acompanyament i la proximitat familiar de l'escolaritat a mesura que avancen les etapes.
  16. Famílies amb “responsabilitat sense autoritat” (C.C. Harris)
  17. Gran i creixent pressió sobre la socialització i els seus resultats: acadèmics (sobretot), personals (“caràcter”), amistats i vincles... .
  18. Tensions augmentades per un Estat de benestar familista. Poca extensió i intensitat del suport a la criança
  19. “La diversitat és la norma”

b) Les escoles han canviat: elements bàsics

-
1. Escolarització de tothom dels 3 als 16 anys
  2. Índex de no assoliment de les competències demandades (fracàs escolar) al voltant del 26% a 4art d'ESO i 6è de primària (proves de competències).
  3. Probabilitats molt desiguals d'èxit – fracàs en funció de classes socials. Reproducció de desigualtats socials.
  4. Docents: desacreditació del model “poder” i dificultats amb el model “autoritat”
  5. Dificultats per part dels docents amb els vincles i el “rol” de les famílies a l'escola

6. Debats escolars “mal results”:

- Continguts curriculars vs educació integral
- Currículum “curt” vs “llarg” (emoció, salut, conducció, etc.)
- Especialització vs cultura general
- Respecte igualtat op. vs promoció del mèrit
- Continguts globals vs continguts útils (mercat laboral)
- Vocació – ofici vs tècnica – sabers
- Esforç vs plaer d’aprendre
- Etc.

-
7. Les bases de la legitimitat de l'escola estan en qüestió: què és? per a què ha(uria) de servir? quins resultats hauria de tenir? com hauria de treballar?...
  9. Noves formes d'escolaritat i d'educació que qüestionen l'escola i la seva estructura, relacions, etc.: homeschooling, llars d'infants, projectes educació – territori (PEC, PEE, Ciutat dels infants, etc.)
  9. Noves teories que qüestionen determinades pràctiques escolars: intel·ligències múltiples (H. Gardner), intel·ligència emocional (D. Goleman), pensaments diferents (Spivack i Shure), estadis morals diversos (Kohlberg), necessitats diferents (Maslow)...

c) El discurs i la pràctica de les escoles envers les famílies (en alguns casos) no ha canviat gaire ...

- El llarg dels darrers 20 anys, la “cultura” o la estructura escolar” profunda no ha canviat gaire
- El vincle amb les famílies ha estat sempre un tema perifèric o de segon ordre: **No es concep l’escola com el lloc (físic i simbòlic) dels infants, famílies i docents.**
- Això és una condició de possibilitat imprescindible per a l’aprenentatge. Especialment per als infants més “allunyats” del llenguatge i la cultura escolar.
- A l’escola, les relacions de poder formals i informals afavoreixen, estructuralment, els docents
- No només això, a vegades es culpa les famílies del la “crisi de l’educació” i del “fracàs escolar”.

Tres models de vincle Escoles – famílies

- **Expert**
- **Transplantament**
- **Vincle – empoderament – projecte compartit**

La majoria d'escoles treballaven model expert, ara model “transplantament”, però poques des del vincle.

Transplantament: Ex. Entrevistes en recerques:

- P. Quin és el gran problema en l'àmbit de les relacions entre l'escola i les famílies?
- R. Els mestres tenen ben clar que el gran problema de l'escola són els pares i no els nens *(Directora escola concertada)*.
- P. Creus que hi ha una bona relació entre l'escola i les famílies?
- R. Jo penso que si, sempre que necessitem ajuda dels pares els tenim sempre. *(Director escola pública)*

-
- Podem dir que en els vincles entre escola i famílies (i entorn), encara els models predominants són transplantament
  - El camí a recórrer per unes relacions potents, fluides i que portin a un projecte educatiu compartit per als infants encara és llarg.

Però, per què reclamem i volem apostar per construir un millor i major vincle E-F? A part d'elements de coherència, de valors... que són molt importants? O té algun tipus d'efecte en els continguts acadèmics, les notes, etc?

**d) La investigació ens diu que el vincle entre
Escoles i Famílies és molt important
(també) per a l'èxit acadèmic**

a) Els capitals de les famílies són el factor que més influeix en els resultats acadèmics dels infants i joves.

L'escola que no genera vincles forts i de qualitat amb les famílies reproduceix desigualtats: no igualtat d'oportunitats als infants, pèrdua de talent, etc.

-
- b) Per a moltes infants, adolescents i famílies, **l'escola i l'institut són molt "estranyos"** a nivell de tipus de llenguatge i del que s'espera dels menors (Bernstein), de continguts que s'hi ensenyen (Bourdieu), de les formes de tracte (Lareau), del rol del lleure i els amics (Bonal)
- c) Quan les famílies, que són el factor clau dels resultats acadèmics, senten, veuen i viuen que l'escola no forma part del "nosaltres", que és quelcom "**llunyà**", "**aliè**", **reïficat, això allunya els alumnes de l'èxit escolar.** I facilita actituds **d'enfrontament**, de resistència (Willis) o d'indiferència cap a tot allò escolar: mestres, continguts, normes...

d) La responsabilitat primera d'aquesta “proximitat” o “llunyania” de les famílies respecte l'escola són els docents i la organització - cultura escolar que no concep les famílies com a “essència” de l'escola o Institut, sinó com a quelcom “accidental” o que no sap “on posar-les...”

**Els/les docents poden fer el primer pas per “acostar”,
física i simbòlicament les famílies i els infants
(especialment els més allunyats i vulnerables) a
l'escola i a l'èxit acadèmic**

e) Pistes per a la millora del vincle E-F per a l'èxit escolar de tothom

1. Principis:

- a) **Ens necessitem** per a millorar l'excel·lència i l'equitat.
Construcció conjunta E-F de l'èxit acadèmic de tothom
- b) L'escola és un sistema: tothom ha de tenir un **lloc (re)conegut** i això beneficia el global del sistema.
Interdependència
- c) Coresponsabilitat mútua. Les famílies no són un problema, ni han dimitir, ni deleguen... són una realitat clau i **part de la solució.**
- d) Els docents poden fer el primer pas...
- e) Igualtat: són infants/adolescents i tots/es es mereixen oportunitats

2. Estratègies concretes haurien de millorar els vincles entre docents, infants, famílies i entorn

Totes aquestes estratègies haurien de ser “multinivell” per tal que arribin a totes les famílies en funció del seu llenguatge, cultura, etc.

- a) Comunicació
- b) Tutoria
- c) Aula i aprenentatges
- d) Presència i govern a l'escola
- e) Altres

3. Millorar els vincles amb totes les famílies, és condició imprescindible per millorar:

- Clima de l'aula
- Clima del centre
- Resultats acadèmics
- Equitat (que no sempre ens suspenguin els mateixos perfils socials)
- Cohesió social
- Etc.

4. Rol de les AMPAs, mares i pares del CE, famílies ... ?

- Proposar mesures positives per fer més i millors vincles,
- Generar debats substantius per parlar d'educació i valors compartits entre docents i famílies
- No dividir entre “progenitors bons” i “dolents”. Tots/es en som i des de diferents maneres volem l'èxit dels nostres fills/es.
- Fer esforços per implicar, de moltes maneres, aquelles famílies més vulnerables - allunyades. Són les que més necessiten **molt i bon vincle**.
- Conèixer altres experiències que puguin servir de guia, referent i pista.
- Pacència.

Moltes gràcies !

Jordi.collet@uvic.cat